

ha pedig - tavalyi beszédéhez hasonlóan - megsemmisítésről beszél, akkor a török NATO-szövetséges mellett tör lándzsát.

Az örmény holokauszt megítélése azért évről-évre változik a világban. Nemrégiben nagy vihart kavart a francia külügyminiszter, aki felszólította Ankarát, nézzen szembe múltjának e sötét epizódjával. Németországban is vannak új fejlemények: az ellenzék hagyományosan ellenzi Törökország uniós tagságát, és az örmény genocídium tényét a többi kifogás közé sorolja. Bár az egykori népirtás elevenen tartása sok európai politikus számára csak ürügy az EU-csatlakozás megtorpedózására, nem kétséges, hogy a Metz Yeghern egyoldalú török megítélése nem tartható beláthatatlan ideig. Annál is inkább, mert - amint arra oly sok példát látunk a világban - az emberiség elleni bűnök nem évülnek el. Márpedig az örmény holokauszttal kapcsolatosan sok még a közös tennivaló, hiszen politikai, erkölcsi szempontból páratlan, az emberiség történelmében már-már egyedülálló gaztett volt. Az ismert történet szerint Adolf Hitler Lengyelország lerohanása előtt cinikusan megkérdezte aggodalmaskodó vezérkarát: „Ki emlékszik ma már az örmény népirtásra?” Klasszikus recept ez a tömeggyilkosok számára; az észak-amerikai indiánok kiirtását, a ruandai vérfürdőt, az esztelen délszláv háborút egyazon szándék irányította: eltüntettünk egy népet, az utókor véleménye nem számít. „*Ki emlékszik ma már az örmény népirtásra?*”

Már csak ezért is közös felelősségünk az igazság felderítése.

(Megjelent a Magyar Nemzet 2005. április 23-i számában)

* * *

„Ne annyit markolj, amennyit szeretnél, hanem amennyit a kezekben bírsz tartani.”

Seneca

* * *

Kottász Zoltán

Többmillió diaszpóra világszerte

Tízmillióra becsüli a világ örmény lakosságának számát az *armeniadiaspora.com*, a szétszóródott örmény közösség internetes honlapja. A XX. évszázad eleji népirtás több százezer túlélője először az Örményországgal szomszédos országokban talált menedéket, később szétszéledtek, s a világ különböző tájaira jutottak el. Létrejött a világméretű örmény diaszpóra, amely ma több főt számlál, mint a 3,5 millió lakosságú anyaország.

A honlap szerint az örmények legnagyobb külföldi közössége Oroszországban található (2-2,5 millió fő), ezt követi az észak-amerikai térség (közel másfél millió), Franciaország és Grúzia (fél-fél millió), Libanon (230 ezer), Szíria (150 ezer) és Argentína (130 ezer). Ám a sor itt nem ér véget, hiszen több százezer örmény jutott el Lengyelországba, Indiába, a Közel-Kelet és Nyugat-Európa különböző államaiba.

A 2001-es magyarországi népszámlálás adatai szerint hazánkban 620 ember vallja magát örmény nemzetiségűnek. Ezt figyelmen kívül látszik hagyni az *armeniadiaspora.com*, mely 15 ezer magyarországi örményről beszél, míg az itthoni Országos Örmény Önkormányzat mintegy tízezer főre becsüli a számukat. A történeti Magyarországot tekintve különösen sok örmény élt a ma Romániához tartozó Szamosújváron és a Gyergyói-medencében.

A külföldön élő örmények sokat tesznek az üzleti élet fejlődéséért, remekelnek az iparművészet, a szórakoztatóipar és a sport terén is. Részben vagy teljesen örmény származású *Kirk Kerkorian*, a Metro-Goldwyn-Mayer filmstúdió elnöke, *Calouste Sarkis Gulbenkian*, a Shell Group egyik alapítója, *George Deukmédjian*, Kalifornia volt kormányzója, *Charles Aznavour* énekes, *Cher* énekesnő, *Andre Agassi* teniszező, *Garri Kaszparov* sakkozó, *Alain Prost* autóversenyző és az egykori zeneszerző, *Aram Hacsaturján* is.

Az örmények számára különösen fontos kultúrájuk és örökségük ápolása, amelyet a fiatalok oktatása és külföldre való juttatása révén próbálnak fenntartani. A közösség tagjai közti szoros kapcsolatot is igyekeznek megerősíteni. Ebben az egyház, a politikai pártok és a jótékonyági szervezetek játszanak nagy szerepet, nem beszélve az örmény és más nyelveken kiadott számos újság hálózatáról. Örményország függetlenné válása ráadásul lehetővé tette, hogy a külföldön élő örmények vállalkozásokat, orvosi klinikákat és egyetemet alapítsanak az anyaországban.

(Megjelent a Magyar Nemzet, Kitekintő 2005. április 23-i számában)

* * *